

Hitta Historien i din hembygd

Text: Erika Olsson Vreta Jord & Ord 070-65 310 31
Layout: Stina Bernström 0707-78 45 50

Detta studiematerial är framtaget av
Studieförbundet Vuxenskolan för SHF och finns
att hämta på www.sv.se Här finner du också
kontaktuppgifter till din SV-avdelning
Kontaktperson SV:
Britt-Marie Jobacker, bmj@sv.se, 0708-55 30 82

Stockholm 2012

Om studiematerialet

Denna studiehandledning är tänkt som en vägledning för studiecirkelar i hembygdsforskning. Materialet är framtaget för dem som vill ta reda på mer om sin historia och få praktiska tips om forskning, arkivering och dokumentation. Det behövs inga särskilda förkunskaper hos deltagarna. Studieplanen är upplagd på fem avsnitt, men det är upp till gruppen hur många träffar man vill ha och hur man planerar studiecirkeln. Till varje avsnitt finns diskussionsfrågor, förslag på arbetsuppgifter och tips på källor, litteratur och användbara www-adresser.

Materialet är upplagt så att deltagarna kan forska kring olika teman. Ett möjligt spår är den privata sfären med gården eller familjen i fokus. Ett annat alternativ är att följa utvecklingen av näringslivet i bygden i form av jordbruk, skogsbruk, industri, service och så vidare. Den tredje vägen är det offentliga livet i bygden, kommunala funktioner, föreningsliv, kyrka med mera. Var och en väljer alltså att fördjupa sig i ämne och tidsperiod utifrån eget intresse. Tanken är att deltagarna forskar på egen hand eller i smågrupper mellan träffarna. Gemensamma besök på arkiv, museer med mera kan läggas in mellan träffarna. Arbetet i studiecirkeln underlättas om det finns tillgång till dator och Internet i den lokal där man träffas. Längst bak i detta häfte finns tips till cirkelledaren samt källförteckning.

Starta en studiecirkel

Den som vill starta en studiecirkel är välkommen att kontakta Studieförbundet Vuxenskolan, adresser till avdelningarna finns på www.sv.se

Träff 1 Välkommen till en cirkel om din bygds historia!

Under den första träffen sätter gruppen tillsammans ramarna för studiecirkeln och enas kring hur arbetet ska läggas upp. Inled gärna den första träffen med att var och en berättar om sin historia i bygden.

Detta studiematerial utgår från att deltagarna själva eller i smågrupper genomför ett projekt inom hembygdsforskning och använder träffarna för att tipsa varandra, byta idéer och göra gemensamma besök på arkiv, museer och så vidare. Förslag på områden att undersöka är familjen eller gårdens historia, en förening eller en kooperativ rörelse. En annan väg är att fördjupa sig i det offentliga livet i bygden, kommunala funktioner, skolväsen, äldrevård eller kyrkans utveckling. Det kan röra sig om att följa en viss plats under flera århundraden eller att forska i en mycket kort avgränsad tidsperiod.

Under den första träffen går cirkelledaren igenom vad det innebär att delta i en studiecirkel, mål, arbetssätt, material och metoder.

Gör en runda bland deltagarna:

Namn och kontaktuppgifter:

Vilken koppling har du till bygden?

Hur länge har du varit bosatt här?

Hur skulle du beskriva din hemtrakt för en besökare?

Hur skulle du vilja se att bygden utvecklar sig framöver?

Vad vill du forska kring? Vad vill du veta och varför?

Sätt upp gemensamma mål för studiecirkeln och planera för antalet träffar:

När och var ska ni träffas?

Planera studiebesök, föreläsare och gemensamma arkivbesök.

Hur ska arbetet i cirkeln dokumenteras?

Hur vill ni använda resultatet av arbetet i studiecirkeln?

Avsluta träffen med att dela ut arbetsuppgifter till nästa träff. T.ex. boka föreläsare eller studiebesök. Ett förslag är att alla deltagare till nästa träff har formulerat vad de vill forska om. Se till att alla vet var och när ni träffas nästa gång!

Träff 2 Historiskt svep – vår bygd i ett sammanhang

Innan den egentliga hembygdsforskningen startar kan det vara bra att göra ett historiskt svep över utvecklingen i bygden. Till träff två är det en bra idé att bjuda in en föreläsare som sätter er forskning i ett sammanhang genom att berätta om skeendet i er bygd från istid fram till våra dagar.

Tag fram äldre kartor över bygden, jämför med hur det ser ut idag. Ha kartorna tillgängliga under cirkeln, antingen i form av papperskopior eller via dator och kanon på vägghduk.

Inled träffen med att göra en backspegel, vad gjorde ni förra träffen. Sedan kan cirkelledaren lämna över till kvällens föreläsare.

För att förstå varför bygden ser ut som den gör idag är det nödvändigt att känna till dess historia. Genom århundraden, kanske årtusenden har mänsklig aktivitet påverkat landskapet, genom odling, bete och bebyggelse.

Kulturlandskapet

Dagens landskap präglas till stor del av vår sextusenåriga jord- och skogsbruks-historia. Det är markens och platsens förutsättningar för odling, vilka metoder som använts men även ekonomiska och jordbrukspolitiska styrmedel som påverkat utvecklingen. Har er bygd befunnit sig under eller över kustlinjen? Hur har landlinjen förändrats genom århundradena? Vilket klimat har ni? Hur har det påverkat förutsättningarna för odling i er bygd?

Jordbruket har tre olika former av markanvändning: åker, slätter och bete och detta har satt sina spår i markerna. Det går att spåra stora skillnader mellan herrgårdslandskap där stora enheter brukats och småbrukarlandskap med småskaligt åkerbruk och beten. Det är också stor skillnad på landskap som odlats tusentals år i följd och de yngre jordbruksbygderna där landhöjningen skedde senare. Hur gamla är de äldsta bosättningarna i er by? När började människan odla marken? Vilken typ av jordbruk har präglat bygden? Skogsbruk? Är det storskaligt jordbruk eller mindre brukningsenheter som dominerar? Hur har skiftesreformerna påverkats? När och hur har er bygd skiftats?

Ägande

Även ägarförhållandet spelar roll för den som vill förstå varför hembygden ser ut som den gör. Såväl staten som kyrkan har genom århundradena varit stora jordägare. Ta reda på så mycket som möjligt kring ägandeformerna i er bygd. Har det varit självägande gårdar? Arrendegårdar? Statligt ägande? Ibland kan man få ledtrådar utifrån gårdarnas namn, till exempel återkommer "Frälsegården" i många socknar, vad kan det säga oss?

Byggnader och kommunikationer

Alla byggnader inom lantbruket har tillkommit av en anledning, man har haft användning av dem. När tekniken förändrats, jordbrukspolitiska reformer eller den ekonomiska lönsamheten sett annorlunda ut och byggnaderna blivit föråldrade har de rivits eller fått nya användningsområden.

Hur ser bebyggelsen ut idag i er bygd? Hur gamla är de äldsta husen? Vilka användningsområden har de haft? Finns det grunder eller andra spår kvar som talar om en tidigare bebyggelse?

Ta fram äldre kartor och jämför med hur det ser ut idag: Var har vägarna gått? Har det varit möjligt att transportera/färdas så väl på landvägar som på vattenvägar? Har det funnits inrättningar kopplade till vägarna, till exempel värdshus, gästgiverier och affärer? Hur ser det ut idag?

Invånare

Ta gärna fram en skiss över hur invånarantalet förändrats genom tiderna. Hur ser det ut idag, ökar eller minskar antalet invånare? Hur ser åldersfördelningen ut? När kom de första människorna till bygden? Vilka förutsättningar var det som lockade dit dem? Hur såg landskapet ut när de först bosatte sig där?

Nu börjar vi!

Låt er gästföreläsare avsluta och lämna fritt för frågor, sedan är det dags att starta kvällens arbete.

Er egen tidslinje

Rita en tidslinje på rullpapper tex från år 1800 tills idag som ni kan sätta upp på väggen. Skriv in de händelser som är viktiga för bygdens utveckling och ha sedan med tidslinjen under träffarna så att ni kan fylla på med faktarutor allt eftersom er forskning fortlöper.

Gör en runda:

Låt deltagarna presentera vad de tänkt studera. Hjälp varandra att formulera frågeställningar och att hitta avgränsningar för forskning. Till nästa gång får deltagarna i uppgift att ta reda på vilka källor som kan vara användbara för det område de valt att studera.

Träff 3 Källor och forskning

Vid all forskning finns en regel, forskningsresultatet blir aldrig bättre än de källor som utgör grunden! Låt träff 3 handla om källor och källkritik!

Cirkelledaren inleder träffen med en backspegel, vad gjorde ni sist ni sågs? Det är bra om cirkelledaren sedan kan göra en kort introduktion till hembygdsvetenskap och tips för det fortsatta arbetet. Allt forskningsarbete underlättas om forskaren är metodisk i sitt arbete, anteckna noga alla uppgifter ni hittar men också var ni hittat uppgiften igen ifall ni behöver gå tillbaka och kontrollera något. Samla allt material i en pärm och ta med till träffarna så att ni kan tipsa varandra.

Ta fram er tidslinje och kartor och gör en runda i gruppen där var och en får presentera vilka källor han/hon tänker använda sig av.

Gör en gemensam lista över alla källor ni känner till och hjälp varandra med nya uppslag kring var ni kan hitta uppgifter för er forskning.

Källor jag kan
använda mig av!

Jämför er lista över källor med punkterna nedan:

VAD FINNS I HEMBYGDSGÅRDEN? Vilken övrig hembygdsforskning har bedrivits? Vad finns i föreningens arkiv och gömmor? Ta kontakt med personer som ni känner till som kan mycket om bygden.

PROTOKOLL Ofta finns det en fantastisk källa i äldre föreningsprotokoll, fundera över vilka föreningar som har funnits/finns? Finns det protokoll eller räkenskapsböcker kvar? I så fall har de lämnats in till kommunala föreningsarkiv, eller finns de kanske kvar hemma hos sekreteraren?

FOTOGRAFIER OCH BILDER Inventera foton som beskriver bygden, till exempel skolfoton, vykort över kyrkor samt foton i privata fotoalbum. Bilder och fotografier är en fantastisk källa! Vilka lokala bilddatabaser finns över er bygd?

TIDNINGAR Det kan finnas tidningsartiklar om händelser i bygden. Undersök om den lokala tidningen har arkiv med sökfunktioner.

GÅRDSMÅLNINGAR Gårds- och bygdemålare kanske har dokumenterat bygden. Undersök om det finns målningar i privat ägo kvar i bygden.

INTERVJUER Finns det personer som kan berätta om livet i er bygd? Invertera vilka personer som kan vara intressanta, boka tid för intervju och förbered noga innan besöket. Anteckna eller spela in intervjun.

PRIVATA ARKIV Ibland kan gårdar eller gods ha privata gårdsarkiv, undersök om det finns något sådant i er bygd.

KYRKAN En annan oumbärlig källa vid hembygdsforskning är kyrkohandlingar, finns ofta i form av microkort att låna på bibliotek eller via Riksarkivet.

MYNDIGHETER Undersök om länsstyrelsen i ert län bedriver några projekt kring kulturmiljö eller kan hjälpa till med resurspersoner. Kontakta ert länsmuseum, här finns ofta stor kännedom om bygden och ni kan få hjälp och tips på övriga källor och tidigare forskning.

En intressant källa är domböcker, mycket finns digitaliserat och sökbart. Sök på handlingar för er bygd. Kommunala handlingar beskriver er bygd ur ett annat perspektiv. Här finns uppgifter om skolväsendet, äldrevård och mycket mer.

Källkritik

Ha hela tiden ett kritiskt perspektiv till källan du använder. Vem är upphov till uppgifterna? I vilket sammanhang har informationen uppkommit?

Hur kan jag kontrollera min källas uppgifter?

Vem är upphovsman till min källa? I vilket sammanhang har källan uppstått? I vilket syfte?

Hur använder jag en osäker källa?

Kan man lita på andrahandsuppgifter?

TIPS

Sök på nätet, mycket arkivmaterial finns digitaliserat och kan användas, ibland gratis, ibland mot avgift. Här följer några bra www-adresser att starta med:

Riksantikvarieämbetet har mycket användbar information och sökvägar på sin hemsida, www.raa.se

Svensk Arkivinformation (SVAR) är en byrå/enhet i Riksarkivet. Här finns både tjänster som är gratis och de som kräver abonnemang. Sajten är till för att underlätta för den som söker information och kunskap om och ur de statliga arkiven som förvaras hos det centrala Riksarkivet och de regionala landsarkiven. SVARs hemsida www.svar.ra.se

Lantmäteriet har nu digitaliserat sina historiska kartor. Tjänsten är kostnadsfri och du får tillgång direkt via nätet. www.lantmateriet.se, klicka på "Historiska kartor"

Atlasen "Sveriges jordbruk vid 1900-talets början" www.ksla.se/atlas1900 Kartor, texter och tabeller tillgängliga digitalt.

Om du forskar kring en gård är det bara att börja med att kartlägga de människor som bott på gården. Sök i kyrkohandlingar och via andra hembygdsforskare hemsidor. Det är också mycket intressant att jämföra kartor över olika tidsperioder, hur har byggnationen förändrats? Var gick vägarna? För den som vill forska mer i byggnaderna och kanske använda kunskapen till att rusta och vårda äldre byggnader finns en intresseförening som heter Svenska byggnadsvårdsföreningen. Mer info finns på www.byggnadsvard.se

I näringslivets arkiv finns en del att finna, på www.naringslivsarkiv.nu kan du klicka dig vidare till arkivet i ditt län. Det går också bra att kontakta Centrum för näringslivshistoria, tel: 08-634 99 00. Här finns hela bonderörelsens arkiv samlat. I de privata gårdsarkiven finns ofta mycket att hämta.

Tag kontakt med er kommun och undersök om hur kommunala handlingar arkiverats. I vissa kommuner finns separata föreningsarkiv. Hur är det i er kommun?

Ortnamn är den gemensamma termen för namn på geografiska platser "En under en viss tid och i en viss krets av människor entydig benämning på en viss geografisk lokalitet". Inom detta begrepp finns stora som små namn, allt ifrån Stora stenen till Sverige ryms här. Långt ifrån alla ortnamn redovisas på kartor, de flesta finns i vår "inre karta", som vi använder som stöd när vi tänker på platser vi känner till. Hur ser det ut i din socken? Uppteckna ortnamnen! Finns de genuina ortnamnen med i belägenhetsadresserna i din kommun? Kontakta kommunen om ni har synpunkter.

Träff 4 Arkivera – dokumentera

När det är dags att börja dokumentera och arkivera de uppgifter, bilder och resultat som forskning gett bör man först ställa sig en fråga, vad ska vi spara och för vem? Undersök om det finns lokala arkiv och gör gärna besök på kommunens eller läns museets arkiv.

Under studiecirkelns gång är det bra att då och då låta deltagarna berätta om sina projekt och kort presentera hur långt man kommit i sitt arbete. Avsätt också lite tid för att kommentera varandras resultat och jämförelse av de olika projekten. Vad har man hittat? Vad har man inte hittat? Det kan vara nog så intressant att fundera på varför vissa uppgifter är svåra att finna!

Syftet med arkivering är dels att upprätta ett system där det arkiverade materialet är lätt att hitta, dels att det förvaras på så sätt att det inte skadas utan kan bevaras för eftervärlden. Under senare år har många olika metoder för digital arkivering, framförallt av bilder, tagits fram.

TIPS Arkivera

Rena bomullshandskar är ett måste vid all hantering av originalhandlingar.

Använd alltid syrafritt papper.

Använd aldrig tejp, gummisnoddar, gem m m. Dessa sliter på handlingarna och kan orsaka skada.

Ordna handlingar, bilder och papper i kronologisk eller topografisk ordning, märk upp fastighetsbeteckning, socken och namn.

Skapa ett register så att det går att söka i arkivet.

Fotografera eller scanna gärna alla dokument och bilder. Detta ökar tillgängligheten och originalen behöver inte utsättas för onödig hantering.

Märk alla fotografier med den information ni har, till exempel namn på dem som figurerar på fotot, årtal, plats och så vidare.

Se till att arkivet förvaras fritt från väta och i jämn temperatur. Använd termometer och fuktmätare! Arkivskåpet bör dessutom vara brandsäkert.

Hur ska jag dokumentera min forskning?

Hur ordnar vi ett gemensamt arkiv?

Vem ansvarar för föreningens arkiv?

Hur använder vi arkivet och materialet som finns där?

Träff 5 Använda

I slutet av studiecirkeln läggs stor vikt åt att alla deltagarna får presentera sina forskningsprojekt. Ta gärna upp intressanta vägar att gå vidare på i forskningen eller spännande sidospår som ni stött på under resans gång och fortsätt tipsa varandra om bra källor, litteratur, personer, www-adresser mm.

Att känna till sin historia är viktigt, och än mer värdefull blir kunskapen då den kan förmedlas till andra eller användas som en del i att förstå vår samtid. En väg är att skapa en hemsida och på så sätt delge andra människor av sin hembygdsforskning.

Kanske kan guidade turer till er bygds historia eller människorna som verkat här, eller en utställning i hembygdsgården vara ett annat sätt att förmedla bygdens historia. Avsätt några minuter att diskutera hur ni vill förvalta det ni kommit fram till i gruppen och till vem och hur ni vill förmedla resultatet.

När alla redovisat tar ni fram tidslinjen och kartorna från första träffen. Vilka tidsperioder täcker ni in? Vilka områden på kartan berör er forskning? Finns det utforskade perioder eller platser? Diskutera också om er forskning ger samma bild av bygden, eller finns det motstridiga uppgifter?

Diskutera hur ni vill gå vidare i gruppen, för vem och hur vill ni visa resultaten av er hembygdsforskning?

Lista intressanta områden att gå vidare med!

TIPSRUTA

Förslag kring hur bygdens historia kan förmedlas:

Det finns många förslag på hur bygdens historia kan levandegöras!

En utställning i hembygdsgården

Bygdevandringar, torpvandringar och guidade turer med teman.

Skyltning

Berättarkvällar

Böcker, tidsskrifter eller egna hemsidor

Renoveringsprojekt

Projekt inom kulturmiljövård eller projekt finansierade med EU-medel

Skolbesök, tidsresor, marknadsdagar eller byggedagar

..... bara fantasin sätter gränser!

Tips till cirkelledaren

Förberedelser

Förbered den första träffen genom att ta med material, kartor och böcker om bygden som du känner till. Bra ställen att börja leta på är biblioteket, länsmuseet och hembygdsföreningens egna arkiv. Lägg fram litteratur och skrifter på ett bord som inspiration för deltagarna. Tillgång till dator och internet är viktigt så att du som cirkelledare kan introducera användbara hemsidor för deltagarna.

Ordna gärna med kaffe och te till första träffen, eller be någon annan. Ofta är fikapausen ett skönt avbrott i diskussionen!

Deltagarlista

Förutom den deltagarlista för närvaro som cirkelledaren rapporterar till SV-avdelningen kan det vara bra att göra en lista med namn och kontakttuppgifter, men utan personnummer, och dela ut så att deltagarna lätt kan nå varandra.

Tips och inspiration för cirkelledaren

Inan cirkeln startar är det bra att ta kontakt med ditt regionala hembygdsförbund och SV-avdelning där du kan få stöd och hjälp.

För tips på bra föreläsare, arkiv, museer med mera kan det vara bra att ta kontakt med ditt länsmuseum eller din länsstyrelse.

Bjud gärna in en föreläsare till den andra träffen så att deltagarna kan få en gemensam bas att utgå ifrån. Be föreläsaren att berätta om utvecklingen i bygden, i grova drag från istiden fram till idag för att sätta er forskning i ett större sammanhang.

Under studiecirkeln

Inled varje träff med att repetera vad ni gjorde på den förra träffen. Gör regelbundet avstämningar i gruppen av hur forskningsarbetet fortlöper. Gör en runda i gruppen där deltagarna presenterar sina olika projekt för varandra och avsätt tid för kommentarer.

Samordna besök på arkiv, eller vandringar i bygden. Stäm löpande av hur ni i gruppen följer det upplägg ni kom överens om på den första träffen och om ni kommer att nå de uppsatta målen.

Utvärdering

Avsluta cirkeln med att göra en utvärdering, Studieförbundet Vuxenskolan har mallar för detta.

Sammanställning av användbara www-adresser

Studieförbundet Vuxenskolan	www.sv.se
Sveriges Hembygdsförbund	www.hembygd.se
Bygdeband	www.bygdeband.se
Genline	www.genline.se
Svenska byggnadsvårdsföreningen	www.byggnadsvard.se
Riksantikarieämbetet	www.raa.se
Svensk arkivinformation	www.svar.ra.se
Statens arkiv: Riksarkivet, Krigsarkivet och Landsarkiven	www.statensarkiv.se
Näringslivets arkiv	www.naringslivsarkiv.nu
Centrum för näringslivshistoria	www.naringslivshistoria.se
Riksantikvarieämbetetsmaterialguide	http://www.raa.se/cms/materialguiden/start.html
Riksantikvariatämbetets fornminnesregister	(Fornsök) www.kms.raa.se/cocoon/fmis-public/index.info
Svensk kulturväxtdatabas	www.skud.se
Programmet för odlad mångfald	www.pom.info
Institutet för språk och folkminnen	www.sofi.se
Nordiska museets arkiv	www.nordiskamuseet.se
Historiska museet	www.historiska.se
Statens historiska museer	www.shmm.se
Lantmäteriets arkiv	www.lantmateriet.se
Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien	www.ksla.se
Länsstyrelserna	www.lansstyrelsen.se
Länsmuseernas samarbetsråd	http://www.kulturarvsportalen.se/lsmny/index.html
Google earth	www.earth.google.com

Litteraturtips

Nycklar till Kunskap red Håkan Tunón och Anna Dahlström

Nycklar till Kunskap är en antologi med trettiofyra uppsatser om hur olika typer av källor kan användas för att studera nyttjandet av naturen genom tiderna. Den beskriver exempelvis bilder, biologiskt kulturarv, bondedagböcker, dendrokronologi, pollenanalys, kol-14-datering, med mera.

Antologin har getts ut av Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien och Centrum för Biologisk mångfald. Boken kan beställas via: www.bokus.com id nummer 9789185205936

Staffan Nyström *Smånamn och andra ortnamn*

(ISBN 91-7209-305-6), Riksantikvarieämbetets förlag.

Jan Paul Strid *Kulturlandskapets språkliga dimension; Ortnamnen*

(ISBN 91-7192-883-9), Riksantikvarieämbetets förlag

God ortnamnsred, Ortnamnsrådets handledning i namnvård, Ortnamn och namnvård nr 6. LMV-rapport 2001:4

Sveriges Hembygdsförbund www.hembygd.se

Sveriges Hembygdsförbund omfattar drygt 1 900 hembygdsföreningar med mer än 450 000 medlemmar sammanlagt. Föreningar är medlemmar i Sveriges Hembygdsförbund via sina regionala hembygdsförbund (bygger på län eller landskap).

Hembygdsföreningarna bedriver en mångfacetterad verksamhet. Värdet av hembygdsföreningarnas arbete i hela landet uppskattas till minst 1 miljard kronor varje år! En bygds identitet blir starkare med en aktiv hembygdsförening, det är de flesta överens om. Men det ideella arbetet har också ett ekonomiskt, socialt och kulturellt värde.

Studieförbundet Vuxenskolan www.sv.se

SV hävdar alla människors lika värde och rättigheter. Vår bildningssyn bygger på människans förmåga att själv forma sitt liv tillsammans med andra människor och med hänsyn till miljön.

Vår vision förverkligar vi genom att erbjuda kreativa mötesplatser som ger människor möjligheter till kunskap, reflektion, bildning och samhällsengagemang. Dels för den enskilda människan och dels för grupper av människor med gemensamma behov och värderingar.

